

ՍԿՁԲՆԱԳԻՐԻՔ

ՀԵՂԻՆԱԿ

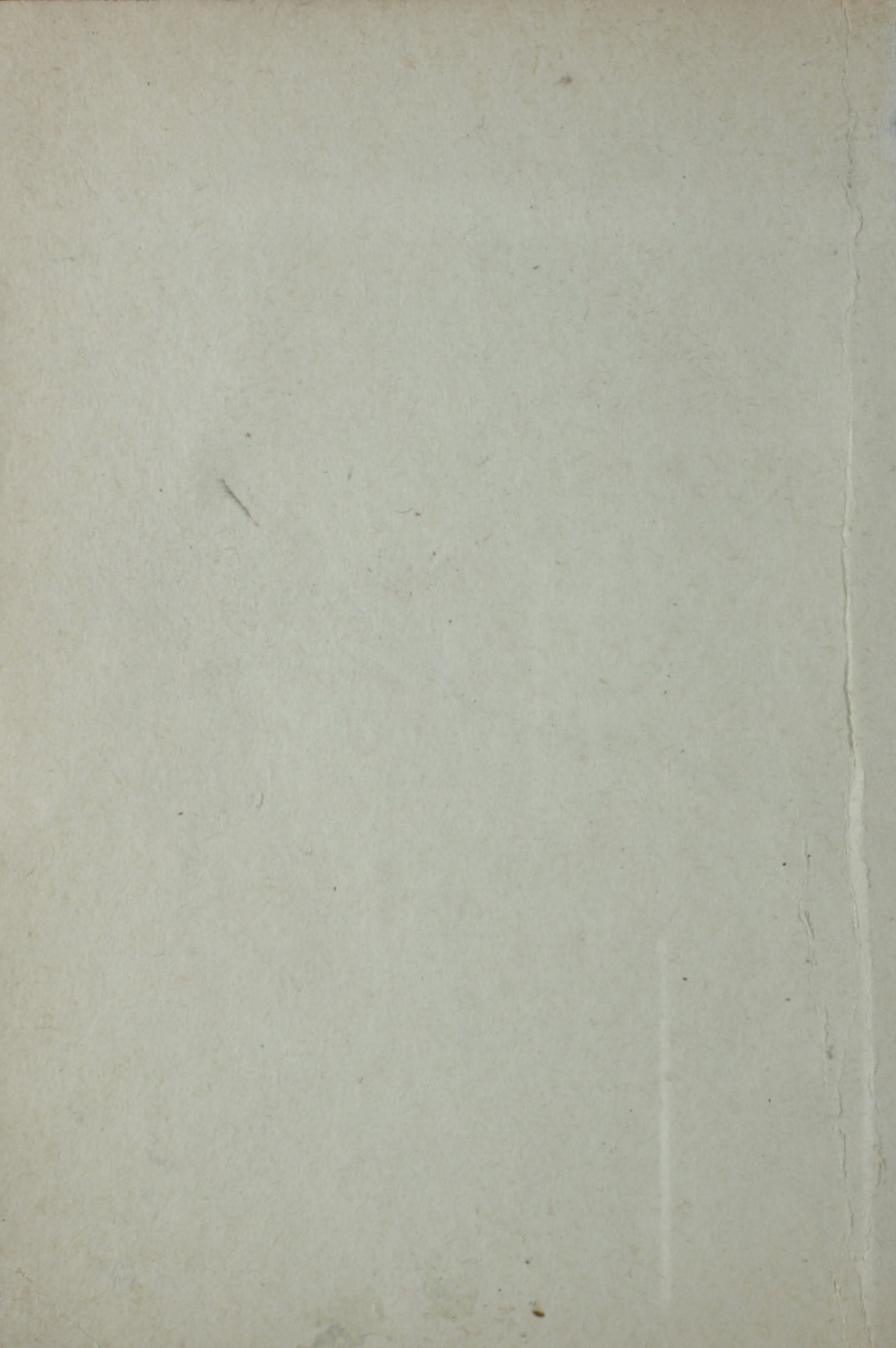
Տ. Մ Ո Ւ Բ Ե Ս Ե Ա Ն



Ի ՆԻԿՈՄԻԴԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Զ. Ս. ԱՍՏՈՒԱՆՈՒՆԻ ԳՆԱՅՆ ՏԱՐԱՆԵ

— 1880 —



ՍԿՁԲՆԱԳԻՐԻ



ՀԵՂԻՆԱԿ

Տ. Մ Ո Ւ Բ Ա Տ Ե Ա Ն



Ի ՆԻԿՈՄԻԴԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Զ. Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՎԱՆԱՅՆ ՅԱՐՄԱՏ

— 1880 —

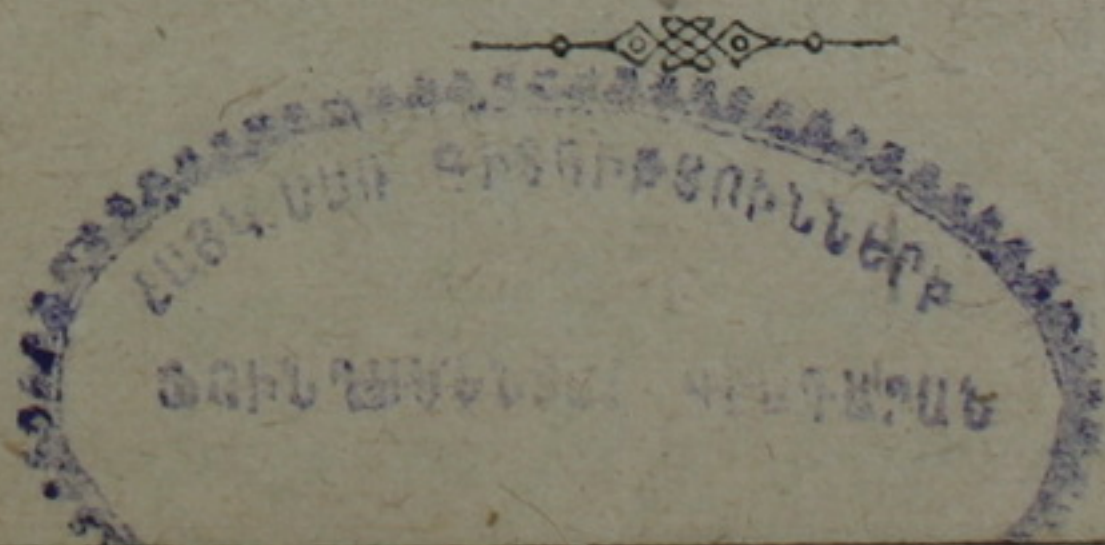
Ուրիշ անգամներ տպագրելու իրաւունքը հեղինակն իրեն կը վերապահէ :

8215188
A

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՅԵՐԱԿԱՆԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՄԿԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ա Ջ Դ

Խորհելով որ ներկայ գործս , ընթերցա-
նութեան արագ օգնութիւն պիտի ընծայե-
տրեքէն մինչեւ վեց տարեկան տղոց , զի այն
նիւթեր , որ միշտ իւր տեսութեան առար-
կայ են , պիտի ընթերցունու սոյնին մէջ , իբ-
րեւ ընթերցման կրթութիւն , եւ որոց որ ա-
նունները յաճախ օտար լեզուաւ գործ կա-
ծուին , անոնց հայերէնը պիտի ուսանի 'ի
քնէ . որով թերեւս միջոց ալ լինի տան մէջ
եղողներու , օտար բառերու փոխարէն մայր
լեզուաւ յորջորջել զայնս , իբր երկրորդ նը-
պատակ ձեռնարկութեանս :



ገ ሰ ገ ገ ገ

ሠ. ጠ. ጸ ሠ. ጸ

ሆ ህ ገ ህ ገ ገ

աբգ դեզ էըթ ժիլ
 խծկ հձղ Ճմյ նշո
 չպջ ուսվ տրց ւփք
 և օ ֆ :

Արտասանութիւն

ա բա գա դա ե ղա է ը թ ա՛
 ժա ի լա խա ծա կա հա՛ ճա
 դա ճա մա յա նա շա ո շա՛
 պա ջա ուա սա վա՛ տա ըա
 ցա՛ ւա փա՛ քա՛ և օ ֆա

Զայնատառք

ա ե է ը ի ո օ

Թուանշանք

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Վէկ երկու երեք չորս հինգ վեց
 եօթը ութը ինը զերօ

Հա ա ցա	Հաց
Չա ու ըա	Չուր
Մա ո մա	Մոմ
Մա ի սա	Միս
Ճա ու կա	Ճուկ
սա ո խա	սոխ
կա ո վա	կով
Մա ու կա	Մուկ
բա ա ըա ճա	բարձ
օ ճա	օձ

պա ա նա ի ըա	պանիր
կա ա նա գա ա ուա	կանգառ
ծա ի ըա ա նա	ծիրան
խա ա դա ո դա	խաղող
լա է մա ո նա	լեմոն
է ըա է	էրէ
ա ըա մա ա լա	արմառ
գա ըա ի չա	գրէչ

Հայր	Կին	սիրտ
մայր	հարս	ոտամոքս
որդի	փեսայ	թոք
տղայ	դուռիս	լեարդ
մանչ	գանկ	փայծաղն
աղջիկ	մաղ	աղիք
եղբայր	ճակատ	մատ
քոյր	յօնք	բթամատ
օրիորդ	աչք	ճկոյթ
երիտասարդ	քիթ	փոր
պատանի	բերան	կուրծք
հօրաքոյր	ակռայ	ազդր
մօրաքոյր	լեզու	ոսկոր
քեռորդի	քիմք	կունակ
տազր	լնտերք	մէջք
քենի	թուռնչ	սրունք
քեռայր	այտ	ջիղ
քեռի	վիզ	ոտք
քենայր	ականջ	բազկերակ
քեռկին	քունք	արիւն
հօրեղբայր	երես	լեղի
մօրեղբայր	ձեռք	☆ ☆ ☆
☆ ☆ ☆	բազուկ	պտուղ
մարդ	ուս	կեռաս

ԹուԹ	վշատ	լայն
սալոր	չամիչ	նեղ
բալ	մրկանջ	մաքուր
դեղձ	նուռ	աղտոտ
տանձ	սերկելիլ	Թաց
արմաւ	չաղանակ	չոր
արմաւիկ	նուշ	կարմիր
նարինջ	փատուխ	կապոյտ
Թուրինջ	դամասկեայ	կանաչ
կաղին	ամերիկեայ	դեղին
լեմոն	բոկեղ	սև
եղջիւր	✱ ✱ ✱	ճերմակ
կիտրոն	մեծ	Թուխ
խնձոր	պզտիկ	մանիչադոյն
խաղող	աղէկ	✱ ✱ ✱
Թուզ	դէշ	լեռ
սին	ծուռ	բլուր
զղեար	շիտակ	դաշտ
չում	երկայն	քաղաք
ծիրան	կարճ	դիւղ
վարունգ	տափակ	Թաղ
ձմերուկ	կլոր	փողոց
սեխ	տաք	տուն
հաղարջ	պաղ	դուռ

պատ	գիրք	շրջանակ
քար	տուճար	աշխարհացոյց
պարխապ	տետր	ժամացոյց
սալարկ	գրիչ	դաշնակ
քարայատակ	գրչակալ	ջուժակ
մարմարիօն	կաղամար	վին
պարտէղ	մեղան	կտրնտոց
բակ	տոմսափակ 3	դափ
սանդուխ	մատիտ	դամբար
աստիճան	թուղթ	պատրոյգ
փայտակերտ	փաթեթ	անկիւն
քարուկիր	համակ	համրիչ
սենեակ	հասցէ	* * *
կղպաք	ղեկին	խոհանոց
բանալի	լուցկի	ժխան
նիգ	արեթ	ժխնելո,ղ
սրահ	հերիւն	կրակարան
լսպանակ	հաշուաքար 4	պնակետղ
պահանոց	կնիք	լուացարան
գրանոց	տուփ	տաշտ
ջերմանոց	նշխար	թորանոց
գրասենյան	կնքամամ	խալկին
գլրոց	ծծաթուղթ	կափարիչ
նքոյր	պատկեր	կաթասոյ

կարաս	փուռ	արուակ
պոյտ	թի	հայ
պարկ	հոր	չերտ հացի
ախանայ	Ջրչեղջ	թարմ հաց
սկուտեղ	սանդխտուն	օթեկ հաց
սան	սխտոր կուժ	դինի
սկաւառակ	սակր	օղի
պարզուտ	ձադար	մրց օղի
տապակ	քերոց	քացախ
չերեփ	մտատախտ	հաղանօթ
կասկարա	մոխիր	պղպեղ
եռոտն	վառարան	դարապղպեղ
ածխանոց	ունելի	ջուր
ածուխ	✱ ✱ ✱	քաղցու
ժաղ	ճաշարան	ձուաղեղ
համբարանոց	սեղան	խճուղ ճ
դարակ	սփուոց	օշարակ
մկնատ Յ	անձեռոց	պաղպաղակ
սպունդ	պնակ	կերակուր
հրաթի	դանակ	որիզասեր 7
փուք	դքալ	թթուիկ
հովահար	սլատառաքաղ	աղածուկ
ղամբիւղ	բաժակ	արդանակ
փայտ	շիշ	խորոված

ապուխտ	ոսպ	դմակ եղ
երշիկ	գարի	ձէթ
պանիր	ցորեն	սակառ
վարձնատ 8	վարսակ	եղիպտացորեն
շաղիկ	բակլա	կողով
ուլք 9	դդման	լաստեր
թելման	ընկոյղ	աշտանակ
նրբաթել	թանձրապուր	դլան
քաքար	քաղցրապուր	ծխերդ
կարկանդակ	ռուփ	պարսկախոտ
չօթ	շիրիկ 10	ծխափայտ
հերիսա	օսլա	ծխաքարչ
հրուշակ	մեղր	խեցեակ 11
աղանդեր	շաքար	գալարուն 12
ծոթրին	արդուկ	սինձ
անանուխ	շուշմայ	✱ ✱ ✱
✱ ✱ ✱	թէյ	խաւարտ
մառան	սուրճ	աղցան
ձաւար	ստոման	մուշի
բրինձ	սկահ	խժոտ 13
կորկոտ	ալիւր	ստեպղին
լուբիա	նաշիհ	հաղար
սխեռ	կտապ	շողգամ
դկուղ	կարագ	շոմին

Պատմություն
 Գրքերի և Գրքերի
 Գրքերի և Գրքերի
 Գրքերի և Գրքերի

ՅՈՒՆԵՍԿՕ

բողկ	մածուն	մուշտակ
պրաս	սեր	ցփսի
ամբուկ	ձիթամիրդ	շապիկ
ազոխ	բահ	ձեռնոց
գետնիխնձոր բրիչ		թաշկինակ
կաղամբ	տրմուղ	հովանոց
ընդակաղամբ արօր		մայկ
ոսկեխնձոր 14 սայլ		մուճակ
սոխ	լուծ	հողաթափ
սխտոր	լիսեռն	կօշիկ
ճակնդեղ	* * *	կիսկօշիկ
կարոս	փեղոյր	ակնոց
ազատքեղ	գլխարկ	դիտակ
դդում	գտակ	գօտի
թեղդում	փունջ	գուրպա
փերփրեմ	թիկնոց	ղենջակ
թարմբակլա վերարկու		քայլիկ 15
թարմ լուբիա օձիք		ասեղ
ոլոռն	տափատ	ասղանի
կանդառ	բաճկոն	մատնոց
ճնեբեկ	վղնոց	գնտասեղ
եղերդ	փողկապ	մկրատ
կոտեմ	չրջաղղեատ	անուխկ 16
կաթ	կիսաղղեատ	համաղղեատ

ոճակ	մահճակալ	հիւղ
ող	անկողին	որթ
մատանի	գրգոյշ 17	ուռ
սպարանջան	սաւան	բողբոջ
թաւիշ	երեսնոց 18	տերև
կերպաս	վերմակ	վարդենի
ասուի	վարչամակ	կեռասենի
* * *	սանտր	բալենի
ննջարան	ուռնկնաջինջ	թթենի
բաղմոց	ատամնակոր	ձիթենի
նստարան	օճառ	նռնենի
խիաթ	վրձին	դեղձենի
կապերտ	ատամնավրձին	խնձորենի
պաստառ	ավելեակ	տանձենի
օթոց	ծորակ	մորենի
բարձ	սափոր	չորենի
վարադոյր	գաւաթ	արմաւենի
պատուհան	աղբիւր	նարնջենի
ուսամուտ	* * *	թզենի
իեղկ	ծառ	նչենի
իական	թուփ	նոճի
ապակի	տուռնկ	մայրի
կաղմած	սարփինա	կաղամախ
մահճարան	այդի	նեցուկ

հովիւ	բաղ	ձուկ
կովարած	ջրաբաղ	ոստրէ
կով	սագ	ձկնականջ
եզ	հնդկահաւ	կտին
հորթ	որսորդ	խեցգետին
գոմէշ	ոսխակ	գլխան
ոչխար	ճնճուկ	խեչափառ
այծ	արագիլ	լեզուաձուկ
գառն	հաւ	սրաձուկ
շուն	աքաղաղ	դլիին
գայլ	հաւնոց	ջանաձուկ
առիւծ	թառ	հիւսնաձուկ
մուկ	ձուարան	ուռկան
կատու	եղնիկ	ձկնկիթ
ձի	եղջերու	ձկնորս
ջորի	նապաստակ	կողինջ
էշ	աղուէս	թիւնոս
խոզ	հրացան	* * *
վառելի	ատրճանակ	ծով
սարեակ	վառօղ	ծովեզր
ագռաւ	թնդանօթ	ծովափն
աղաւնի	դնտիկ	նաւամատոյց
ծիծեռն	բազմահար 19	գետ
կաքաւ	* * *	լիճ

նաւ	երկրաշարժ	յակի՛նթ
շողե՛նաւ	երկաթուղի	երկցուկ
նաւակ	կառաչու	* * *
ցուկանաւ	կառք	եկեղեցի
խարիսխ	մեքենայ	վարդապետ
մակոյկ	մեքենավար	քահանայ
առադատ	շողի	դպիր
դեկ	հանքածուխ	ժամակոչ
նաւաստի	սուլիչ	դանդակ
կայմ	հանրակառք	կոչնակ
պարան	* * *	դպրոց
չուան	ծաղիկ	ծաղկոց
շղթայ	վարդ	վարժապետ
ամպ	չուչան	դասատու
հով	յասմիկ	օգնական
անձրև	հրանունկ	դաստիարակ
ձիւն	չահպրակ	մանկավարժ
կարկուտ	նարկիզ	աշակերտ
ծիածան	կինամոն	դասարան
սառ	քրքում	տնտես
վոթորիկ	նարդոս	աղօթք
ցամաք	կակաչ	սերտողութիւն
հող	մանուշակ	քանոն
աւաղ	բուրիկ 20	կարկին

գ ժ ա ձ ի գ	հ ա ռ ա ա	գ ա ռ ու ն
ե ու ա ն կ ի ու ն	չ ա ռ ա թ	ա մ ա ու
ե ռ կ ռ ա գ ու ն ս ո	ա մ ի ս	ա շ ու ն
ե ռ կ ն ա գ ու ն ս ո	ս ա ռ ի	ձ մ ե ու
ա ռ ձ ա կ ու ը ռ գ	դ ա ռ	* * *
թ ու ու ց ի կ	յ ու ն վ ա ռ	չ ու կ ս ւ յ
պ տ ու ս ա կ	փ ե տ ը ղ վ ա ռ	խ ա ն ու թ
թ մ ք ու կ	մ ա ռ ս	մ թ ե ռ ա ն ո յ
ս ը ի ն գ	ա պ ը ի ը	վ ա ճ ա ու ա ն ո յ
* * *	մ ս ւ ի ս	հ ա ց ա դ ո ռ ծ
ա շ խ ա ռ հ	յ ու ն ի ս	ջ ռ ա ռ ա շ խ
ե ռ կ ի ը	յ ու լ ի ս	ա դ ո ը ի ք
հ ա ս ա ռ ա կ ա ծ	օ գ ո ս տ ո ս	մ ս ա դ ո ռ ծ
ա ռ ե գ ա կ	ս ե պ տ ե մ ք ե ը	ս պ ա ն դ ա ն ո յ
լ ու ս ի ն	հ ո կ տ ե մ ք ե ը	Ժ ա մ ա գ ո ռ ծ
մ ո լ ը ռ ա կ	հ ո յ ե մ ք ե ը	դ ա ը ը ի ն
ա ս տ ղ	դ ե կ տ ե մ ք ե ը	պ դ ն ձ ա գ ո ռ ծ
օ ը	կ ի ը ա կ ի	ե ռ կ ա թ ա գ ո ռ ծ
դ ի շ ե ը	ե ռ կ ու շ ա ը թ ի	կ օ շ կ ա կ ա ռ
ց ե ը ե կ	ե ը ե ք շ ա ը թ ի	Ժ խ ա վ ա ճ ա ու
մ ի ջ օ ը Է	չ ո ը ե ք շ ա ը թ ի	թ ա մ ք ա գ ո ռ ծ
ա ը ե ե լ ք	հ ի ն գ շ ա ը թ ի	հ ա մ ե տ ա գ ո ռ ծ
ա ը ե մ ու ս ը	ու ը ը ա թ	դ ե ը ձ ա կ
հ ի լ ս ի ս	չ ա ը ա թ	տ ա ռ ա գ ա ծ ա խ

սրճապետ	ապրա	սլայտ
սափրիչ	ուրագ	սուր
նպարածախ	կուան	տաշեղ
պարտիզպան	գամ	դերան
ձիագարման	բևեռ	վրան
պանդուկապետ	գչիւր	ցից
բաղնետուն	սղոց	ազուգա
դեղագործ	* * *	խողովակ
դեղագիր	Ռակի	յեսան
բժիշկ	արծաթ	լուսանկար
վիրաբոյժ	երկաթ	խաղաւարտ
հիւան	պղինձ	վէրք
սրագործ	կապար	սխաակ
դրամափոխ	անագ	պալար
սեղանաւոր	արոյր	սպի
ոսկերիչ	անդիկ	օրոց
քարակոփ	կեր	վարդախտ
տպարան	հող	ջերմ
մամուլ	շաղախ	տենդ
կշիռ	ծեփ	խարան
կանգուն	տիղմ	աթոռ
կենդինար	երդիք	բազկաթոռ
գրիւ	կղմինտր	հեռագիր
հակ	աղիւս	կայարան

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՆՍՏԱՆՍՆՍԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԳՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
 ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՆՍՏԱՆՍՆՍԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԳՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

A $\frac{T}{15128}$

մագնիս	լու	կարիճ
մողէս	մլուկ	մեղու
պիծակ	մթեղ	ժժմակ
չերամ	մետաքս	օշնան
եղունգ	մօրուք	ընչացք
որմնադիր	խաղախորդ	ապակեգործ
* * *	* * *	* * *

Քերականութիւն	Ե.ու.ժկալութիւն
Թուաբանութիւն	կարգաւորութիւն
աշխարհագրութիւն	խնայութիւն
սլատմութիւն	աշխատութիւն
բնասլատմութիւն	ճարտարութիւն
բնագիտութիւն	անկեղծութիւն
գրահաշիւ	արդարութիւն
երկրաչափութիւն	չափաւորութիւն
աստղաբաշխութիւն	մաքրութիւն
երկրաբանութիւն	խոնարհութիւն
բնալուծութիւն	համբերութիւն
նկարչութիւն	դժուրութիւն
իրաւագիտութիւն	վեհանձնութիւն
երկրագործութիւն	առաքինութիւն

ԽՉՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Եկո՛ր Ոչոտ , այսօր քեզի պղտիկ դիրք
մը գնեցի , որու մէջ պիտի սկսիս կարգալ
սորվիլ , ա՛ռ քիչ մը կալ դա՛ տեսնեմ :

— Դպրոց , թանգարան , դասագիրք ,
Աշխարհացոյց :

— Ապրի՛ս , շատ աղէկ կարգացիր , կե-
ցիր որ քեզի հասկցնեմ դպրոցն ի՛նչ
ըլլալը . դպրոցը դորժանոց մի է , որուն
մէջ մարդ կը շինեն , այսինքն մարդը կը
շիտկեն կարգի կանոնի կը բերեն , կարգալ
չիյտէ նէ կը սորվեցընեն , եթէ ծոյլ է , աշ-
խատութեան կը վարժեն , եթէ կեղտոտ է ,
մաքրասէր ըլլալ կը սորվեցընեն , եթէ չար
է , խրատ կուտան որ բարի և բարեսէր լի-
նի , վերջապէս անկարգ և տգէտ տղան կը
կանոնաւորեն , ինտոր որ պարտիզպանը ծուռ
մեծցող ծառատունկը կը շիտկէ , անանկ
ալ վարժապետները որ այս դորժանոցին
վարիչները և դորժաւորներն են , կաշխա-

տին անուս և անկարգ սղաքը ուղղու-
թեան բերել : Ե՛յ հիմա Աշոտ , շե՛ս վա-
փաքիր այսպիսի դործանոցի մը , որպիսի
է դպրոցը , դուն ալ երթալ , և դիտուն
եւ ծանրաբարոյ մարդ և քաղաքացի մ՝
ըլլալ :

— Անշուշտ հայր իմ : Թանգարանն ալ
ըսէ՛ նայիմ :

— Շուկան խանութներ տեսած ունի՞ս ,
օրինակի համար շաքարադործի խանութ
տեսած ես , ինտոր դարակները զանազան
դոյնզոյն շաքարներով զարդարած է ,
թանգարանն ալ անոր պէս մտածէ . շատ
տեսակ և զանազան լեզուներէ գրքեր տես-
քակներ ձեռագիրներ կայ , տեսակ տե-
սակ քարէ արձաններ , պատկերներ կայ .
հնուց մնացած զանազան ձեռակերտներ
կայ . հոն գացողը ատոնք մի ըստ միոջէ
աչքէ կանցընէ , կը զուարճանայ . արհես-
տաւոր և հետաքրքիր մարդիկ ալ կը գըտ-
նուին , որ ատոնցմէ բան կը սորվին , և
գիւտեր կընեն , իսկ ես յաւէտ կը փափա-
քիմ այդ գրքերը կարդալ և հմտութիւն
վաստկիլ :

— Հայր , դասագիրքը ի՞նչ է :

— Տղոց սորվելու գրքերուն դասագիրք կըսեն . ահա՛ տեսած կերած հաղած բաներու դ անուները մի ըստ միտջէքու մօրդ լեզուովը քեզի սորվեցընողը այս դասագիրքն է . տակաւին շատ գիտութեանց դասագրքեր կան զորս հետզհետէ կարգաւ պիտի սորվիս , եթէ ուզես գիտուն և աշխատասէր մարդ մ' ըլլալ , ինչպէս որ պարտքդ է :

— Աշխարհացոյցն ալ ըսէ . Հայր :

Աշխարհացոյցը աշխարհիս պատկերն է , ինչպէս որ սա լուսանկարը մօրդ պատկերն է , կամ սանկ ըսենք աշխարհացոյցը մեծ աշխարհին մանրանկարն է , որու վերայ կը սորվինք , քաղաքներու ծովերու լեռներու , գետերու տեղերը և անունները . աշխարհի գիտութիւնն ալ , որուն աշխարհագրութիւն կըսեն , մարդուս իր լեզուն սորվելու շափ , հարկաւոր և զուարճալի գիտութիւն մի է , և չի սորվիլը մեծ ամօթ :

— Դու ալ կարդա՛ տեսնեմ . Նուարդ :

— Մոլոշի , ստեպղին , հաղար :

— Մուշին մութ կանաչ տերևով տունկ
մի է, որ մեր պարտեզը շատ կը բուսնի,
աղբոտ տեղեր տերեւը պարարտ և խոշոր
կըլլայ, մարտ ամսուն սոխով և ձիթով կե-
փեն, և վրան լեմոն քամելով կուտեն,
մայիսի մէջ մանիշտիդոյն ծաղիկ մը կը բա-
նայ, զոր հաւքելով դեղերու կը գործա-
ծեն:

Գալով ստեպոլինին, ատի ալ կարմիր
արմատ մ' է անուշահամ, և բողկի ու
չողգամի նման հողի մէջ կ'ուռճանայ, զոր
մսով կերակուր կը շինեն, երբեմն ալ միայն
խաշելով թթուիկ կը պատրաստեն, բայց
ճակնդեղի չափ համեղ չիլար:

— Հապա հազարը:

— Հազարը մեծադիր տերևներէ բազ-
կացեա տունկ մի է և մէկ հատը 10 փող
կը ծախեն խաւարտածախք, գարնան մէջ
չուտող մարդ չըկայ, ինչու որ զովարար
կանաչեղէն մ' է, աւելի համեղ կըլլայ,
երբ աղի մէջ թաթխելով ուտուի, անձ-
րեւոտ և զով օրեր ուտելը պղէկ չէ, ին-
չու որ ստամոքսը կը պաղեցընէ:

Լուսնին դաւերնիս լաւ սորված կը

տեսնեմ . ընթերցասէր սողան , թէ դպրոցը
եւ թէ սուներ իր դասերը շարունակ կը
կրկնէ , մայրենի լեզուն շուտ սորվելու հա-
մար , բայց քիչ մը օդ առնելու համար եկէք
պարտէզ իջնենք , և ձեզի պտղոյ ծառեր
ցցընեմ :

Կը տեսնէ՞ք պարտէզին անկիւնը եղած
սա մեծուղէչ և ծաւալուն ծառը , ասի
նունենի կը կոչուի , ասա մայիսի սկիզբներն
ենք , և ծաղիկներն սկսեր են բացուիլ ,
եւ որոց խոշոր և ծիրանեգոյն պտուղներ
կը յաջորդեն , որով իրաւամբ պտղոց թա-
գաւոր կը կոչուի , հատիկները խոշոր և
անոյշ կըլլան . քիչ ատենէն ազնիւ նուռեր
պիտի ունենաք , հետերնիդ դպրոց տա-
նելու , հարկաւ մէյմէկ քիչ ընկերնուդ ալ
կուտաք :

Սա հաստ և բարձր ծառն է թթենի ,
գերազանց պտուղ մը , առտու իրիկուն հա-
ցով կրնաք ուտել , այս ծառը շատ պտղա-
բեր է , հաւերը և ագռաւները որչափ ալ
ուտեն , դարձեալ ձեզի ալ մեզի ալ դը-
րացիներուն ալ կը բաւէ :

Ենդին ուրիշ ծառ մ' ալ կը տեսնէ՞ք

որուն բունը խոշոր է , և տերևները լայն ,
ատոր ալ թղենի կրսեն. այս ծառն ալ շատ
պտղատու է , մանիշագոյն և խոշոր թու-
ղեր կուտայ , մեղրի պէս քաղցր . այնչափ
առատ թուղ կունենանք , որ բաւական
ուտելնուս զկնի , խաղողի հետ շաքարով
կեփենք , կտապ կը շինենք ձմեռը ուտելու
համար :

Գիտցէք Տղայք , որ պարտէզ մշակելը
շատ լաւ բան է , մարդ քիչ մը աշխատե-
լով , շատ պտուղ կրնայ ձեռք բերել , միայն
թէ տղաքներ կան , որ իրաւունք չեն ճանչ-
նար , ուրիշին պարտէզը կը մտնեն , հաս-
տհաս պտուղները կը ժողվեն , ծառին ալ
ժնաս կուտան. յուսամ որ դուք անոնց պէս
չպիտի ըլլաք , այլ պիտի ըլլաք , բարի եւ
պարկեշտ տղաքներ , ուրիշին չի ժնասող :

Օ՛ն դպեասանիդ հագէք Տղայք , որ
ձեր հետ վաճառանոց երթանք , և ձեզի
մի ըստ միոջէ ցըցընեմ կրպակներ եւ գոր-
ծանոցներ , յորս մարդիկ կ'աշխատին ապ-
րելու համար , որ մը երբոր դուք ալ մեծ-
նաք , և ուսման շրջաննիդ լրացընէք ,

ձեր վիճակն ալ այս պիտի լինի , միայն թէ
առաջուց պէտք է լաւ հասկնաք , որ այս
օրուրնէ աշխատութիւնը պիտի ընէք ձեզի
օրէնք և նշանարան , ծոյլ մարդիկ աշխարհի
հի բեռ են :

Ահա՛ հասանք :

Կրտսեանե՞ս սա՛ խանութը , ասոր կօշկա-
կարի խանութ կ'ըսեն , որուն մէջ արհես-
տաւորը նստած , կաշին ձեւի բերելով ,
մուճակներ կը պատրաստէ իւր յաճախոր-
դաց :

Անցնինք :

Ահա՛ կրպակ մ' ալ , որ մրգածախի կը
վերաբերի , նայէ՛ կախուած ձմրան խաղող-
ները . ասդին նուռերը , նարինջները ,
զորս հեռաւոր քաղաքներէ նաւերով կը
բերեն : Տէս , սա՛ խնձորները , սեխերը և
ձմրան տանձերը . Միւսն ալ խաւարտ կը
ծախէ , սրվոնք պրաս են , քովիները կա-
րա , միւսները կաղամբ , բողկ , գետնի-
խնձոր , շոմին , աղցան :

Չորրորդ խանութն ալ ժամագործ է ,
արհեստաւորը ահա՛ մանրացոյցը աչքին դը-
րած , ժամացոյցին պակասութիւնը կըզննէ

որ ուղղէ :

Մերձակայ քարուկիր մթերանոցն ալ
կը տեսնէ՞ք , ահա՛ ճարտարարուեստ մա-
մուլը կ'երեւայ , ասոր ալ Տպարան կըսեն,
ուր կը պատրաստուին օգտակար դրքեր ,
լրագրեր եւ հանդէսներ՝ , հասարակաց
մտքերը կըթելու եւ դբօսցնելու համար ,
ահա՛ գրաչարը կապարեայ տառերը քովէ
քով կը շարէ ձեռքի փոքրիկ արկղիկին մէջ ,
որ ետքը կաղապարի մէջ պիտի տեղաւորէ,
միւս մը մամլոյն անիւը կը դարձունէ , որ
պարզ թղթերը տիպ առնուն , երրորդ մը
արդէն տպուած տառերը իրենց խորշերը
կը ցրուէ . ահա՛ տեսաք այս հետաքրքրա-
կան դործանոցն ալ , որ անթուելի օգուտ-
ներ ընծայած է մարդկային ազգին . թէ
որ սպագրութեան դիւտը չըլլար , դուք
հիմայ կարդալ չէիք կրնար սովրիլ , եւ ա-
պուշներ ու տգէտներ պիտի ըլլայիք :

ի՞նչ է այսօրուան դասերնիդ Նուարդ .

— Մըջիւն , մեղու , սարդ :

— կը տեսնեմ որ օր ըստ օրէ յաջողակ
կը կարդաք , աշխատութեան վրայ տուած

խրատս լաւ ըմբռնելու էք, անշուշտ վայելի
կը տանիք շուտ սորվելու, որ աւելի կա-
րելորդ գրքեր ալ ձեռքերնիդ առնէք, այ-
սինքն, այս Ակզբնադիրքը լմնցունէք, եւ
կարդաք հետողհետէ ընթերցադիրք, Հայա-
բանութիւն եւ այլն, որ անթերի սովորիք
Մայրենի լեզուն, վասն զի լեզու մը ազ-
գայնութեան կապն է:

Հիմա պիտի պատմեմ միջիւնը:

Միջիւնը շատ մանր կենդանի մ'է,
ճանճէն շատ պղտիկ, բայց իր օրինակը շատ
մեծ, մեծ իւրատ է դորժունեայ կենաց և
նախահոգութեան, այս կենդանին յողնել
չի դիտեր, ըրած դորժը իրմէն շատ մեծ
է, օրն 'ի բուն կ'աշխատի, որ ամրան ըս-
կիցքէն, պալիք ձմեռն պէշարը պատ-
րաստէ, ուստի ուր որ դ'սնէ, ցորենի
հատ մը, գարիի հատ մը, հացի փշուր մը,
ծրութեամբ կ'առնէ, և մեծ նեղութեամբ
կը տանի իր համբարանոյր, եթէ քիչ մը
մեծ բեռեր լինին. որ մէկ միջիւնը չ'կրնայ
տանել զայն, երկու երեք չորս միջիւններ
կը միանան, և այն բեռը կանոնապէս կը
տանին, հիմա տղայք ի՞նչ սորվեցաք միջիւ-

նին օրինակէն :

— Առաջին , ժրու թիւն

— Երկրորդ .

— Նախաստու թիւն .

— Երրորդ .

— Միաբանասիրու թիւն .

— Ապրի'ս Նուարդ . ուրեմն մտիկ ը-
րէ՛ք նաեւ մեզուն :

Մեզուն ճանճէն մեծ, եւ նոյնպէս աշ-
խատասէր եւ օգտակար միջատ մ' է, ա-
տի մարդոց երկու օգուտ կը պատրաստէ,
մեզր եւ մեզրամամ :

Մեզուն գարնան ատեն ծաղիկներուն
վրայ իջնալով, ծաղիկանց մէջ եղած քաղը-
րու թիւնը եւ իւրը զարմանալի եռանդով
մը կը հաւքէ, եւ կը տանի փեթակին մէջ
կը զետեղէ, իբր ձմեռուան պաշար, մե-
զուատածը ժամանակին կ'երթայ, մաս մը
մեզուին կը թողու, եւ մնացածը կառնէ,
որ ուտէ կամ ծախէ :

Ինչպէս ըսի այս փոքրիկ միջատը, իւր
աշխատութեամբը կ'օգնէ, թէ իրեն, եւ
թէ զինքը հոգացողին, տալով անոր մաս
մը իւր աշխատանաց արդիւնքէն, ի՞նչ կը

հետեւցնես աստի, Սշո՛տ :

— Երկու բան :

— Ըսէ նայիմ :

— Օգնել իւր անձին :

— Երկր՞ ըղը :

— Օգնել իւր ընկերին :

— Սպըի՛ս : Սշոտ, մտիկ ըրէք, որ համառօտ մը Սարդն ալ պատմեմ, եւ կերարակուրի իջնենք :

Սարդը, որ նաեւ մամուկ կըսուի, երկար տոտիկներով կենդանի մ' է, եւ բանը գործը ոստայն հիւսել է, որ իրեն ուտելիք ճարէ ճանճ որսալով. սա այնպիսի բարակ թելերով եւ ճարտարութեամբ իր ոստայնը կը շինէ, որ բնապատումները զարմանօք կը պատմեն այդ կենդանւոյն բնածին աղդու մը. անխանջ գործունէութիւն կը ցցնէ իւր աշխատութեան մէջ, հիւսելու միջոցին քանի անգամ որ թելը փրթի, վհատելով գործը երեսի վրայ չի թողուր, այլ կը յարատեւէ մինչեւ որ գլուխ հանէ :

Ուրեմն կըսեմ, ասկէց ի՞նչ օրինակ կրնաք հանել ձեր կենաց շրջանին համար տղաքս :

— Գաջութեան , այսինչն դործէ չի
թուլնալու օրինակ կառնենք :

— Ուրեմն դացէ՛ք , և Աստուծոյ շնոր-
հակալ ըլլալ սորվեցէ՛ք , որ այսպիսի շնչին
միջատներով մեծ առաքինութեանց դասեր
սորվելու , օրինակներ պարգեւեր է ձեզի :

— — —

Եղանակը ցուրտ եւ ես դբաղանքէս կա-
րող շեղոյ ցերեկուան դասերնիդ մի քանի
երեկոյ կրկնել տալ , ուստի տղա՛յք հոս
բերէք գրքերնիդ , կարդացէ՛ք եւ բացա-
արութիւն լսեցէ՛ք :

Ս. աջ դու կարդա՛ , Ս. շո՛տ :

— ՄԺեղ , մլուկ , լու :

— Դասագիրքնիդ լրանալու վրայ է ,
վերջապէս հատեր էք այդ անտանելի են .
թականերուն անունները կարդալու :

Ս. յդ ձանձրալի մոծակները ամառ գի-
շերներ կըմտնեն անկողնի մէջ , իրենց խայ-
թուածովը նեղելու հանդիստ քուն եղող-
ները , որ թէ ցաւ և թէ եռ.ք կը պատճա-
ռեն : Մէկը քան զմիւսը տանելի է չիկըր-
նար ըսուիլ , վասն զի և ո՛չ մին թեթև
համարելի հանգամանք մը չունի , երբ ա-

մառ ատեն , մարդ օրուան աշխատաւ թէն
յողնած , կուղէ հանդիստ ննջել , ի՞նչ
պատճառ կայ նեղուիլ այդ պիտի շնչին ա-
նասնիկներէ :

— Սնչուչտ Նախախնամու թիւնը անօրի-
ներ է , ճանչցընելու մարդոց , որ աշ-
խարհի վերայ չըկայ հանդիստ , մինչև իսկ
քնանալու ատեն , եւ որ պէտք չէ չափազանց
սիրել եւ յարիլ անոր , որ լի է չարեօք :

— — —
Օգնէ՛ , որ երկինք ալ քեզ օգնեն :

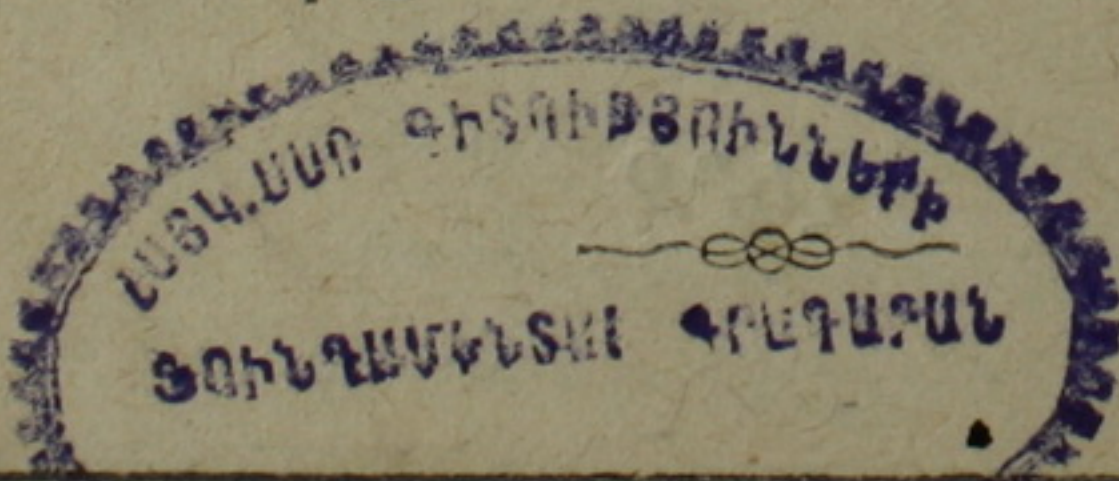
— — —
Սիրեացե՛ս զընկեր քո իբրեւ զանձն քո :

— — —
Սիրեացե՛ս զտէր Աստուած քո յամե-
նայն սրտէ քումմէ , եւ յամենայն անձնէ
քումմէ եւ յամենայն զօրութեննէ քումմէ ,
եւ յամենայն մտաց քոց :

[12]

ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

- 1 Մեզ ծանօթ խուռնին
- 2 Լէպլէպի
- 3 Ճըզտան
- 4 Քարէ տախտակ
- 5 Մուկի խափան
- 6 Տօլմա
- 7 Մուհալլէպի
- 8 Լօռ պանիր
- 9 Փաշա
- 10 Թաշին
- 11 Լիւլէ
- 12 Մաքիուճ
- 13 Պամեա
- 14 Տօմաթէս
- 15 Նալըն
- 16 Թիրէի մաքարա
- 17 Տէօշէկի շիլթէ
- 18 Երեսի շիլթէ
- 19 Ռէփօլլըն
- 20 Ըթըն



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.



FL0055605

1 R

A I
15128

